

Olsztyn, dnia 3 grudnia 2019 r.

PS-VI.431.1.72.2019.LK

Pan

Mariusz Dombrowski

Dyrektor Placówki

Opiekuńczo-Wychowawczej „Mario”

w Lidzbarku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.1027.2019 z dnia 30 października 2019 roku /**akta kontroli str. 1/** zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Lilla Kondrusik – główny specjalista, kierująca zespołem inspektorów,
2. Marzena Przybylska – główny specjalista,
3. Bogdan Caruk – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Mario”, ul. Brzozowa 19/23, 13-230 Lidzbark.

Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 6 listopada i zakończono w dniu 8 listopada 2019 r. Zakresem przedmiotowym kontroli objęto zgodność zatrudniania pracowników placówki opiekuńczo-wychowawczej z wymaganymi kwalifikacjami, w świetle przepisów:

- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720) – zwanego dalej rozporządzeniem.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka/Dom/Jednostka/Jednostka kontrolowana – co oznacza: Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą „Mario” w Lidzbarku,
2. Dyrektor/Dyrektor Placówki/Dyrektor kontrolowanej Jednostki – co oznacza: Dyrektora Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Mario” w Lidzbarku, pana Mariusza Dombrowskiego,

3. Stowarzyszenie – co oznacza: Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Dzieciom „Mario”, ul. Brzozowa 19/23, 13-230 Lidzbark,
4. pracownicy pedagogiczni – co oznacza: wychowawców oraz specjalistów zatrudnionych w Placówce do pracy z dziećmi i rodziną, o których mowa w art. 98 ustawy,
5. pracownicy niepedagogiczni – co oznacza: osoby zatrudnione w Placówce do obsługi i administracji, o których mowa w art. 99 ust. 5 ustawy.

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Jednostkę. Ustalono, że Dyrektorem kontrolowanej Jednostki w okresie od 01.05.2015 r. do 28.02.2019 r. był Pan ██████████. Natomiast w okresie od 12.02.2019 r. do 30.04.2019 r. obowiązki Dyrektora pełnił Pan Mariusz Dombrowski, który z dniem 01.05.2019 r. objął funkcję Dyrektora Placówki w jego obecności przeprowadzono też czynności kontrolne. Ustaleń dokonano w oparciu o: rozmowy przeprowadzone z dziećmi oraz wychowawcami i specjalistami zatrudnionymi w kontrolowanej Jednostce, analizę akt osobowych pracowników, wyjaśnienia i informacje przekazane przez Dyrektora.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Ustalenia z kontroli

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka jest niepubliczną, całodobową placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, przeznaczoną dla 30 wychowanków, realizującą zadania własne powiatu działdowskiego, zlecone Stowarzyszeniu.

W okresie objętym kontrolą działalność Placówki określał *Regulamin organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Mario” w Lidzbarku*, stanowiący załącznik nr 3 do Zarządzenia Dyrektora POW 3/2016 z dnia 01.03.2016 r. /**akta kontroli str. 2-39**/.

Ustalono, że w Placówce nie funkcjonowały dodatkowe, wewnętrzne zarządzenia dotyczące kadry pracującej z dziećmi.

Na dzień rozpoczęcia czynności kontrolnych w ewidencji Placówki figurowało dwudziestu ośmiu wychowanków /**akta kontroli str. 40-41**/.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

W celu zbadania zgodności zatrudnienia obu Dyrektorów oraz pozostałych pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami, sprawdzono 33 teczki akt osobowych pracowników, co stanowi 100% teczek kadry zatrudnionej w Placówce w okresie objętym kontrolą.

Zgodnie z wykazami przedłożonymi kontrolującym, stanowiącymi **akta kontroli str. 42-52**, w okresie podlegającym kontroli Dyrektorem kontrolowanej Jednostki od 01.05.2015 r.

do 28.02.2019 r. był Pan ██████████, zatrudniony w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu. Natomiast w okresie od 12.02.2019 r. do 30.04.2019 r. obowiązki Dyrektora pełnił Pan Mariusz Dombrowski, który od dnia 01.05.2019 r. objął funkcję Dyrektora Placówki i kierował Jednostką w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu. Ponadto, na stanowiskach pracowników pedagogicznych zatrudnione były łącznie 24 osoby, w tym:

- pedagodzy – dwie osoby, łącznie w wymiarze 1 i $\frac{1}{4}$ etatu,
- psychologodzy – dwie osoby, na umowę zlecenie,
- pracownicy socjalni – trzy osoby, łącznie w wymiarze 1 i $\frac{1}{2}$ etatu oraz jedna osoba zatrudniona na umowę zlecenie,
- młodszy wychowawcy – pięć osób, łącznie w wymiarze 5 etatów,
- wychowawcy – dwanaście osób, łącznie w wymiarze 12 etatów.

Na stanowiskach pracowników niepedagogicznych zatrudniano łącznie 8 osób, w tym:

- księgowo – dwie osoby, łącznie w wymiarze 1 i $\frac{1}{2}$ etatu,
- pracownika biurowego – jedna osoba, w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu,
- kucharki – dwie osoby, łącznie w wymiarze 2 etatów,
- pomoc kuchenną – dwie osoby, łącznie w wymiarze 2 etatów,
- konserwatora – jedna osoba na umowę zlecenie,

Ustalono, że Dyrektorzy spełniali wymogi kwalifikacyjne przewidziane dla osób kierujących placówką opiekuńczo-wychowawczą, określone w art. 97 ust. 3 pkt 1-2 ustawy tj. posiadali odpowiednie wykształcenie i co najmniej 3-letni staż pracy w instytucji zajmującej się pracą z dziećmi lub rodziną. Analiza akt osobowych Dyrektorów wykazała również stosowne potwierdzenia spełniania przez nich wymogów określonych w art. 97 ust. 3 pkt 3-6 ustawy tj. że:

- nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona,
- wypełniali obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynikał; z tytułu egzekucyjnego,
- nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,

a także zaświadczenia lekarskie potwierdzające, że byli zdolni do kierowania placówką opiekuńczo-wychowawczą.

Stwierdzono, że pracownicy pedagogiczni spełniali wymogi kwalifikacyjne określone w art. 98 ust. 1 tj. posiadali odpowiednie wykształcenie. Wszyscy z wyjątkiem psychologów, zatrudnionych w Placówce posiadali także, zgodnie z art. 98 ust. 3 pkt 4 aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, że są zdolni do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Psycholog zatrudniony w czasie trwania postępowania kontrolnego przedłożył kontrolującemu stosowne zaświadczenie. Nie przedłożono natomiast kontrolującemu zaświadczenia lekarskiego drugiego psychologa zatrudnionego w Placówce w okresie od 01.10.2017 r. do 28.02.2019 r. z uwagi na jego nieobecność.

Analiza akt osobowych pracowników pedagogicznych wykazała u wszystkich z nich (z wyjątkiem zatrudnionych psychologów), stosowne potwierdzenia spełniania wymogów określonych w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy tj. że:

- nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Psycholog zatrudniony w czasie trwania czynności kontrolnych przedłożył kontrolującemu stosowne oświadczenie, natomiast nie przedłożono kontrolującemu stosownego oświadczenia w przypadku drugiego psychologa, zatrudnionego w Placówce w okresie od 01.10.2017 r. do 28.02.2019 r. Z pisemnych wyjaśnień Dyrektora stanowiących **akta kontroli str. 53** wynika, że ww. psycholog był zatrudniony w okresie, gdy funkcję Dyrektora Placówki pełnił jego poprzednik tj. Pan [REDAKTOWANE], w związku z czym obecny Dyrektor kontrolowanej Jednostki „nie zna powodu braku ww. dokumentów w aktach osobowych” psychologa. Z uwagi na fakt, iż osoba odpowiedzialna za powstanie powyższej nieprawidłowości nie pracowała już w kontrolowanej Jednostce w dacie kontroli, nie ustalono przyczyny powstania powyższej nieprawidłowości, której skutkiem było brak wiedzy czy zatrudniony psycholog spełniał wszystkie wymogi, o których mowa ustawie.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w teczkach osobowych dwóch pracowników niepedagogicznych (konserwatora i księgowej) brakowało stosownych poświadczeń spełniania przez nich wymogów o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 3 ustawy tj., że nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, natomiast w teście osobowej konserwatora, brakowało również stosownego zaświadczenia lekarskiego o którym mowa w art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy, potwierdzającego że osoba ta jest zdolna do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Powyższe, brakujące oświadczenia oraz zaświadczenie lekarskie zostały przedstawione inspektorom w trakcie trwania czynności kontrolnych. W związku z tym odstąpiono od wydania zaleceń w tym zakresie. Pouczono Dyrektora o obowiązku przestrzegania i wypełniania zapisów ustawowych związanych z zatrudnianiem kadry Placówki.

Ustalono, że w okresie podlegającym kontroli w Placówce, na stanowisku pedagoga zatrudniona była osoba, wobec której wszczęto postępowania karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego (dokumentacja potwierdzająca ten fakt stanowi **akta kontroli str. 54-61**). W myśl art. 98 ust. 5 ustawy, w przypadku wszczęcia przeciwko osobie, o której mowa w ust. 1 cyt. artykułu, postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, zawiesza się tego pracownika w pełnieniu obowiązków do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, czego nie zastosowano w badanym przypadku. Ze zgromadzonej dokumentacji wynika, iż poprzedni Dyrektor Pan [REDAKTOWANE] nie podjął działań służbowych w związku z prowadzonym wobec ww. pracownika pedagogicznego postępowaniem karnym, ponieważ w jego ocenie przepis art. 98 ust. 5 ustawy „*zdaje się bezzasadnie przelamywać zasadę domniemania niewinności wyrażoną w art. 42 ust. 3 Konstytucji RP stanowiącą, iż każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu (...)*” - **akta kontroli str. 61**. Z takim stanowiskiem nie można się zgodzić, ponieważ, jak akcentuje się to w orzecznictwie sądów administracyjnych (wyrok NSA z dnia 15 grudnia 2011 r., II OSK 1614/10), konstytucyjna zasada domniemania niewinności musi być rozumiana jako wykluczająca uznanie winy i

odpowiedzialności karnej bez postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem sądu karnego. Osoby pracujące na stanowiskach pedagogicznych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych są osobami, pozostającymi w bezpośrednim kontakcie z wychowankami, mającymi znaczny wpływ na ich wychowanie, zatem winny to być osoby, które nie będą uwikłane w żadne sytuacje, które mogłyby wpływać na ocenę wykonywanej przez nich pracy. Uruchomienie przeciwko takiej osobie postępowania karnego o popełnienie przestępstwa z winy umyślnej będzie stanowiło utrudnienie dla wykonywanej pracy i zasadne jest, aby na ten okres osoby takie zostały odsunięte od możliwości wykonywania swoich zadań.

Z pisemnych wyjaśnień Dyrektora, stanowiących **akta kontroli str. 55-56** wynika, że po objęciu swojej funkcji „*po uprzednim zapoznaniu się z aktami osobowymi pracowników, podjąłem kroki do uregulowania sytuacji zgodnie z obowiązującymi przepisami, czego efektem było rozwiązanie umowy o pracę na mocy art. 30 §1 KP*” – czyli za porozumieniem stron **/akta kontroli str. 62/**.

Z uwagi na fakt, iż w czasie trwania czynności kontrolnych pracownik, o którym mowa, nie był już zatrudniony w kontrolowanej Jednostce odstąpiono od wydania zaleceń w tym zakresie. Nie udało się ustalić przyczyny jej powstania albowiem osobą odpowiedzialną za jej powstanie był poprzedni Dyrektor Placówki – Pan [REDACTED]. Skutkiem zaś takiego postępowania mogło być narażenie wychowanków Domu na pozostawanie pod wpływem i opieką osoby uwikłanej w sytuacje, które wymagają rozstrzygnięcia sądu, co mogłoby niewłaściwie wpływać na proces wychowawczy dziecka.

3. Zapewnienie zatrudnionym pracownikom prawa do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz udział pracowników w szkoleniach podwyższających lub wzmacniających ich kompetencje zawodowe

W myśl art. 98 ust. 4 ustawy, pracownicy pedagogiczni mają prawo do korzystania z poradnictwa, które ma celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. Z informacji przekazanej przez Dyrektora, stanowiącej **akta kontroli str. 63-65** wynika, że zapis art. 98 ust. 4 ustawy w kontrolowanej Jednostce był realizowany między innymi poprzez:

- zapewnienie dostępu pracownikom pedagogicznym do konsultacji psychologicznych oraz możliwość korzystania z pomocy psychologa zatrudnionego w Placówce,
- dostosowywanie grafiku pracy wychowawców do ich indywidualnych potrzeb,
- umożliwienie udziału pracowników w spotkaniach z radcą prawnym,
- umożliwienie pracownikom zakupu fachowej literatury oraz pomocy dydaktycznych,
- organizowanie comiesięcznych zebrań wychowawców, w celu omówienia spraw bieżących oraz pojawiających się problemów,
- przyznawaniu premii uznaniowych,
- organizowaniu spotkań integracyjnych dla pracowników.

W rozmowach indywidualnych pracownicy potwierdzili powyższe. Co do zasady nie mieli potrzeby korzystania z poradnictwa w w/w zakresie. W sytuacjach trudnych, pracownicy

udzielali sobie wzajemnie wsparcia i pomocy. W razie potrzeby mogli liczyć również na Dyrektora jak i specjalistów zatrudnionych w Domu.

Ustalono, że Dyrektor oraz kadra pedagogiczna zatrudniona w dacie trwania czynności kontrolnych, nie brali co do zasady udziału w szkoleniach. Osobami uczestniczącymi w kilku szkoleniach byli: poprzedni Dyrektor Placówki oraz dwóch pracowników pedagogicznych **/akta kontroli str. 42,43,44 oraz 48/**. Wszystkie te osoby nie pracowały już w Placówce w dacie rozpoczęcia czynności kontrolnych.

Rozmowy przeprowadzone z wychowawcami, pedagogiem i psychologiem **/akta kontroli str. 66-72/** wykazały, iż nie potrzebują oni szczególnego wsparcia w zakresie przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, a wsparcie jakie otrzymują jest wystarczające.

4. Jakość wsparcia udzielanego przez pracowników Placówki w ocenie dzieci

W ramach postępowania kontrolnego zespół inspektorów przeprowadził w dniu 6 listopada 2019 r. indywidualne rozmowy kierowane z szesnastoma wychowankami na temat jakości udzielanego im przez pracowników Placówki wsparcia **/akta kontroli str. 73-88/**. Rozmowy podjęto tylko z chętnymi dziećmi przebywającymi w Domu w dacie przeprowadzania czynności kontrolnych.

Podczas rozmów indywidualnych z kontrolującymi, wszyscy wychowankowie z reguły pozytywnie wypowiadali się o wychowawcach, specjalistach pracujących w Placówce oraz Dyrektorze Domu. Potwierdzili, że co do zasady, mogli liczyć na wsparcie i pomoc zarówno wychowawców jak i innych specjalistów zatrudnionych w Placówce. Twierdzili, że z reguły nie zdarzały się sytuacje, aby zwracając się z prośbą o pomoc do wychowawcy, pedagoga, psychologa, czy Dyrektora nie otrzymali jej. Wychowankowie, z którymi przeprowadzono rozmowy twierdzili, że zarówno wychowawcy jak i pozostali specjaliści pomagali im w rozwiązywaniu ich problemów i byli pomocni. Niemniej troje dzieci wskazało, iż nie wiem kim jest psycholog, ponieważ nie miało z nim kontaktu. Kontrolujący przeprowadzali rozmowę z psychologiem, podczas której ustalono, iż osoba zatrudniona na tym stanowisku od 1 marca 2019 r. nie prowadziła indywidualnych spotkań ze wszystkimi wychowankami domu, spotykała się tylko z wychowankami którzy wyrażali taką chęć i wolę. W związku z tym nie prowadziła również dla wszystkich wychowanków arkuszy badań i obserwacji o których mowa w art. 17 ust 1 pkt 4 rozporządzenia a tylko dla tych dzieci z którymi miała indywidualny kontakt **/akta kontroli str. 89/**. Przyczyną postania powyższej nieprawidłowości mogła być niewłaściwa interpretacji obowiązujących przepisów, skutkiem natomiast brak aktualnej wiedzy na temat stanu emocjonalnego i psychicznego dzieci, ich funkcjonowania oraz rzetelnej i dogłębnej diagnostyki w tym zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie powyższej nieprawidłowości był Dyrektor kontrolowanej Jednostki.

5. Uwagi i wnioski

Zauważyć należy, iż w okresie objętym kontrolą w Placówce odbywała się duża rotacja pracowników pedagogicznych. Znaczna ich część to osoby pracujące w Placówce od kilku miesięcy. Mając zatem powyższe na względzie, a także wyniki kontroli oraz opinie wychowanków Placówki na temat jakości sprawowanej opieki i wsparcia udzielanego przez jej

pracowników **rekomenduje się podjęcie działań mających na celu umożliwienie pracownikom pedagogicznym udziału w szkoleniach ukierunkowanych na podnoszenie ich kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.**

Zalecenia

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za ich wyeliminowanie, stosownych działań oraz realizację następujących zaleceń:

1. Zatrudniać w placówce osoby spełniające wszystkie wymogi, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 3 i 4 ustawy.
2. Prowadzić arkusze badań i obserwacji psychologicznych, o których mowa w § 17 ust. 4 rozporządzenia.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z uwagi na fakt, iż za jedną z dwóch stwierdzonych nieprawidłowości odpowiada były Dyrektor Placówki, zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477), kopię wystąpienia przekazuje się panu [REDAKTOWANE], celem stworzenia możliwości odniesienia się w terminie 7 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia do stwierdzonej nieprawidłowości **/akta kontroli str. 90-91/**.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2019, poz. 1111 ze zm.).

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Joanna Kastrau

Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

Lilla Kondrusik – główny specjalista
Marzena Przybylska – główny specjalista
Bogdan Caruk – główny specjalista

Otrzymuje:

1. Pan [REDAKTOWANE] – do dnia 28.02.2019 r. Dyrektor Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Mario” w Lidzbarku